

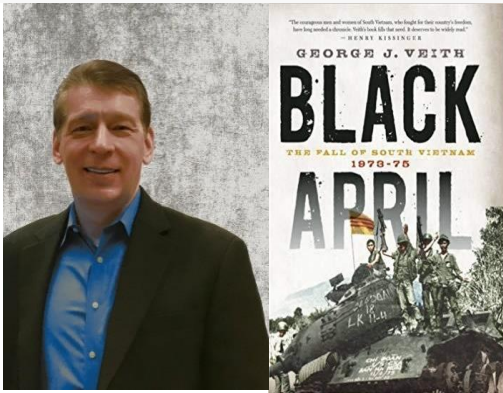
"Tháng Tư Đen" - Trò chuyện giữa một cựu mật vụ Hoa Kỳ với tác giả cuốn sách đưa ra Sự Thật về Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa

- **Trịnh Bình An chuyển ngữ**

Lời Giới Thiệu: Tháng Tư 1975, khi Tom Glenn - một nhân viên mật vụ - rời khỏi Việt Nam thì George J. Veith chỉ mới tốt nghiệp trung học Hoa Kỳ. Khi "Jay" Veith rời quân ngũ với cấp bậc Đại Úy binh chủng Thiết Giáp đóng quân tại Đức thì Tom Glenn giành nhiều thì giờ với những bệnh nhân AIDS vì đó là cách giúp ông quên đi những ám ảnh đốn đau từ Việt Nam. Một người già, một người trẻ, cách nhau cả một thế hệ nhưng cả hai có cùng một điểm chung: *Việt Nam*.

Đối với Tom đó là mảnh đất ông đã để lại một phần thân thể - tai ông bị điếc vì tiếng bom nổ. Đối với Jay đó là mảnh đất chưa bao giờ đặt chân tới nhưng chất chứa quá nhiều thứ bị che dấu. Sau nhiều năm rông rã tìm hiểu, Jay đã khám phá ra nhiều điều đáng kinh ngạc. Những sự thật lịch sử trong 2 năm cuối cùng của Việt Nam Cộng Hòa được ông trưng ra trong tác phẩm dày trên 600 trang: *Black April: The Fall of South Vietnam, 1973-1975 - Tháng Tư Đen: Những Ngày Tháng Cuối Cùng Của Miền Nam Việt Nam, 1973-1975*.

Dưới đây, là cuộc phỏng vấn tác giả "*Black April*" - *George J. Veith* được thực hiện bởi tác giả "*Last of The Annamese*" - *Tom Glenn*, Trịnh Bình An lược dịch.

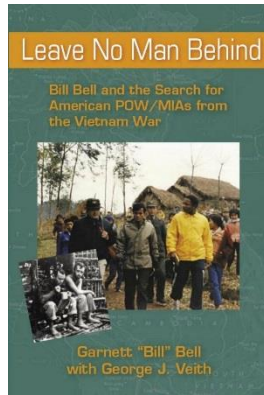
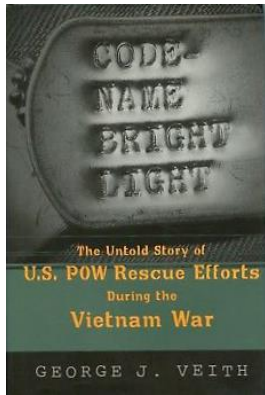
Tom Glenn's Q&A with George J. Veith on Black April.

George J. Veith, tác giả hai cuốn sách trước đây về Việt Nam, đã hai lần ra điều trần trước Quốc Hội về vấn đề Tù Binh/Quân Nhân Mất Tích. Để biết thêm bài phê bình của Tom Glenn về cuốn *Black April*, mời truy cập vào địa chỉ dưới đây:

<http://www.washingtonindependentreviewofbooks.com/index.php/features/author-qa-george-j-veith>

Tom Glenn: Anh đã có 3 cuốn sách viết về [chiến tranh] Việt Nam, thế nhưng anh lại lớn lên khi cuộc chiến đã tàn. Lý do gì anh đam mê đề tài này đến thế?

Jay Veith: Ngay khi tôi chỉ mới là đứa trẻ, tôi đã rất thích thú với hai điều trong lịch sử: những biến cố quân sự và những bí ẩn lịch sử. Do đó, tôi bị thu hút bởi vấn đề Tù Binh/Quân Nhân Mất Tích, một vấn đề đáp ứng cả hai sở thích của tôi từ lúc nhỏ. Khoảng 20 năm trước, một người bạn biết đến khả năng biên khảo của tôi đã nhờ tôi giúp ông truy tìm một số tài liệu trong căn cứ quân sự Carlisle Barracks tại tiểu bang Pennsylvania. Trong khi lục lọi các hồ sơ trong "Vietnam Room", tôi phát giác ra các bản sao những báo cáo gốc của cơ quan Joint Personnel Recovery Center, một đơn vị được thành lập tại Việt Nam có nhiệm vụ tìm kiếm và giải cứu tù binh Hoa Kỳ. Vậy mà hầu như chưa có tài liệu nào được công bố về đơn vị này, theo như tôi được biết. Và vì luôn bị thôi thúc phải viết, nên tôi đã nhận ra ngay là cuối cùng thì dịp may đã đến với tôi!

(Ghi chú: Hai tác phẩm khác về Việt Nam của Jay Veith: **Code-Name Bright Light: The Untold Story of U.S. POW Rescue Efforts during the Vietnam War** - 1998, và, **Leave No Man Behind: Bill Bell and the Search for American POW/MIAs from the Vietnam War** - 2004)

Tom Glenn: Những cuốn sách của anh được viết với cung cách của người có kinh nghiệm trực tiếp. Anh đã từng đến Việt Nam chưa? Anh có nói được tiếng Việt không?

Jay Veith: Tôi chưa bao giờ đến Việt Nam – mặc dù tôi luôn muốn đến thăm nơi ấy. Sau khi dành rất nhiều thì giờ nghiên cứu về chiến tranh [Việt Nam], tôi cảm thấy như đó là quê hương thứ hai của mình! Tôi không nói được tiếng Việt. Tuy nhiên, tôi có một người bạn tốt, ông Merle Pribbenow, là người đã dịch tất cả các tài liệu rất bao quát này. Ông Merle từng phục vụ tại Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ ở Sài Gòn từ tháng Tư, 1970 cho đến ngày 29 Tháng Tư, 1975. Thật may mắn cho tôi vì Merle, cũng như tôi, có một mối quan tâm sâu sắc, trong việc đưa ra ánh sáng những gì đã thực sự xảy ra trong cuộc chiến. Đối với ông ấy, cũng giống như đối với ông, đó là chuyện cá nhân. Còn đối với tôi, đó là chỉ là một bí ẩn lịch sử lớn cần được điều tra.

Tom Glenn: Nếu anh không nói được tiếng Việt, vậy làm thế nào anh có thể phỏng vấn những người Việt đã trải qua cuộc biến động tại Việt Nam? Anh đã phỏng vấn bao nhiêu người Việt?

Jay Veith: Phỏng vấn những người Việt Nam là một công việc đầy tế nhị, khác hẳn phỏng vấn những người Mỹ. Một khi đã xác định được một sĩ quan người Việt nào bạn muốn nói chuyện, cách tốt nhất là được sự giới thiệu chính thức từ một người hoặc là trong gia đình ruột thịt, hay thuộc "đại gia đình quân đội" (cùng khoá, cùng đơn vị, cùng binh chủng, v.v.) hoặc từ người đã từng là sếp trực tiếp hoặc từng có cấp bậc cao hơn. Nếu như họ đồng ý cho phỏng vấn, bạn phải đi theo trình tự: giải thích bạn là ai, bạn đang tìm kiếm thông tin gì, và bạn dự định làm gì với thông tin đó. Thường thì tôi bắt đầu bằng cách hỏi họ sinh ra ở đâu, họ vào quân đội như thế nào, v.v ... Sau khi chúng tôi cảm thấy khá thoải mái với nhau, và cũng còn tùy thuộc vào tính khí và khả năng nói tiếng Anh của người ấy, chúng tôi mới có thể đi vào các khía cạnh cụ thể của một trận chiến.

Nếu người được phỏng vấn có trở ngại về tiếng Anh, tôi sẽ yêu cầu họ viết những trải nghiệm của họ bằng tiếng Việt và sau đó tôi nhờ người dịch lại. Cách làm này đạt kết quả rất tốt. Tôi đã phỏng vấn khá nhiều, có lẽ khoảng 45 sĩ quan, từ Đại Tướng Cao Văn Viên – vị Tổng Tham Mưu Trưởng quân đội miền Nam Việt Nam, xuống đến các tiểu đoàn trưởng. Nhiều người rất cởi mở, họ không chỉ ngạc nhiên khi thấy một người Mỹ quan tâm đến câu chuyện của họ mà còn vui mừng khi tôi muốn tìm hiểu về kinh nghiệm chiến tranh của họ. Tuy nhiên cũng có một số người rất dằn đo trong lời nói. Một số khác thì không thể thuật lại một cách chi tiết vì bị bệnh tật hoặc tinh thần chưa ổn định, hậu quả của nhiều năm tù đày. Còn một số ít, phần nhiều là các sĩ quan cao cấp, đã từ chối nói chuyện.

Đối với tất cả những sĩ quan tôi có dịp tiếp xúc, cuộc phỏng vấn bắt họ phải trải qua những thời khắc vô cùng đau đớn. Tôi không thể nào thể hiện đầy đủ lòng biết ơn với những người ấy. Thật không dễ dàng

[khi phải] chứng kiến những người đàn ông luống tuổi - những người từng dạn dày trong chiến đấu, từng khổ nhục trong tù đầy - đã bật khóc khi nói đến sự mất mát đồng đội hoặc sự kết thúc chiến tranh.

Tom Glenn: *Tôi được biết có hai sĩ quan QLVNCH đã tự sát khi Miền Nam thất thủ. Trường hợp tuấn tiết như thế có nhiều không?*

Jay Veith: Tôi lại biết có tới năm vị tướng đã tự sát. Rất nhiều sĩ quan cấp thấp hơn cũng đã tuấn tiết.

Một câu chuyện không được ghi lại trong sách (Black April) nhưng luôn ám ảnh tôi. Tôi đang phỏng vấn một tiểu đoàn trưởng một tiểu đoàn Nhảy Dù, lúc ấy là khoảng 1 giờ sáng, và chúng tôi đang ngồi trên bậc thềm trước nhà anh ta. Chúng tôi gần xong câu chuyện thì anh chợt bắt đầu kể về ngày cuối cùng [của cuộc chiến]. Anh cho biết vào đêm 29 tháng Tư, vị lữ đoàn trưởng của anh đã ra lệnh cho đơn vị anh phải yểm trợ để bảo vệ căn cứ không quân Tân Sơn Nhất. Vị lữ đoàn trưởng đã năn nỉ anh đừng bỏ rơi ông ấy. Vì vậy, khi anh tiểu đoàn trưởng này bắt đầu rời khỏi căn cứ để đảm nhiệm việc phòng thủ bên ngoài vành đai, anh đã hết sức phân vân giữa hai lựa chọn: Hoặc khi ra khỏi cổng căn cứ thì rẽ phải để đi đến các vị trí được chỉ định. Hoặc rẽ trái và đi về phía bến cảng, tại đó anh hy vọng gặp được một tàu Hải Quân đang thoát chạy ra khơi. Và người sĩ quan ấy đã chọn... rẽ phải, chọn ở lại với nhiệm vụ được giao phó.

Cuối ngày hôm sau, sau khi nghe lệnh đầu hàng, anh nhận được tin qua máy truyền tin từ một đồng đội cho biết họ đang rút lui đến một tòa nhà trong căn cứ không quân Tân Sơn Nhất. Do dự vài phút, nhưng rồi anh cũng lái xe jeep đến nơi tập họp. Nhưng đúng lúc anh vừa tới nơi thì nghe thấy một tiếng nổ khủng khiếp làm rung chuyển cả tòa nhà. Rất nhiều đồng đội của anh đã tự sát trong đó. Anh chấm dứt câu chuyện, mắt anh đầm lệ. Còn tôi, lặng im mà xúc động đến run cả người.

Nghe xong câu chuyện ấy chúng ta còn điều gì để nói nữa? Và điều tệ nhất ở đây là, do hậu quả của việc rẽ phải thay vì rẽ trái - để làm tròn nhiệm vụ và không bỏ rơi những người lính cũng như người chỉ huy - người sĩ quan ấy đã phải ngồi tù 10 năm!

George J. Veith - tác giả sách biên khảo "*Black April: The Fall of South Vietnam*", điều trần tại Marines' Memorial Club 12 tháng Hai 2013

Tom Glenn: *"Tháng Tư Đen" đưa ra những câu trả lời thỏa đáng cho rất nhiều câu hỏi của tôi về sự sụp đổ của miền Nam Việt Nam. Vậy, còn có những câu hỏi nào anh cảm thấy vẫn cần có câu trả lời?*

Jay Veith: Câu hỏi chính sẽ xoay quanh những gì Bộ Chính Trị [Bắc Việt] đã thực sự toan tính ngay trước và ngay sau khi ký kết Hiệp Định Hòa Bình Paris. Vẫn còn một lỗ hổng khá lớn trong sách vở Việt Nam về khoảng thời gian này. Đối với số câu hỏi khác, ông sẽ phải đợi cho đến khi *tập thứ hai* của tôi ra đời! Cuốn sách này sẽ đề cập đến các mưu đồ chính trị và ngoại giao.

Tom Glenn: *Vì lý do nghề nghiệp, tôi chú ý tới vai trò của sự lừa bịp về mặt tình báo truyền tin và truyền thông trong trận chiến cuối cùng. Theo anh, tầm quan trọng của mỗi yếu tố như thế nào?*

Jay Veith: Chiến lược của Cộng Sản cho mỗi chiến dịch bao gồm các kế hoạch lừa dối công phu. Hầu hết các kế hoạch này là nhằm đánh lừa tình báo truyền tin của Mỹ và QLVNCH mà trong chiến tranh có lẽ là nguồn tin tình báo tốt nhất của chúng ta. Tuy nhiên, có những ý kiến khác nhau về việc Cộng Sản có thành công hay không. Tại Ban Mê Thuột, chắc hẳn nó đã đóng một vai trò quan trọng, ít ra trong việc khiến cho Thiếu Tướng Phạm Văn Phú tin rằng quân đội Bắc Việt sẽ tấn công vào Pleiku chứ không phải vào Ban Mê Thuột. Với Quân Đoàn I, tôi nghĩ đó là một thất bại hoàn toàn. Câu hỏi lớn hơn, hy vọng một ngày nào đó Cơ Quan An Ninh Quốc Gia (National Security Agency - NSA) sẽ trả lời, là họ và tình báo tuyến tin của miền Nam thực sự đã biết tới mức nào. Tôi cho rằng điều đó phù hợp với câu hỏi của ông về những gì vẫn còn cần câu trả lời.

Tom Glenn: *Trong số rất nhiều câu chuyện buồn về những người phải cam chịu thất bại, câu chuyện nào khiến anh xúc động nhất?*

Jay Veith: Những chuyện xúc động thì quá nhiều. Câu chuyện người sĩ quan mà tôi vừa kể là buồn nhất. Sau đó, anh ấy nói với tôi là khi còn ở trong trại tù Cộng sản, anh đã phải ăn gián để sống. Một nguồn protein tốt, anh còn nói thế. Tôi hỏi anh đã ăn bao nhiêu con gián? Chắc cỡ 10 ngàn con, anh trả lời. Hãy thử tưởng tượng mình phải bỏ con gián vào miệng! Tôi còn nhớ tới một vị chỉ huy tiểu đoàn khác, lần này là một sĩ quan Biệt Động Quân, anh nói với tôi rằng cha mẹ anh đã phải trông chừng anh liên tục từ ngày có lệnh đầu hàng cho đến khi anh phải trình diện đi tù. Họ sợ anh sẽ tự tử vì quá tuyệt vọng.

Tom Glenn: *Tôi thấy nhiều điểm tương đồng giữa Việt Nam và Iraq và đặc biệt là Afghanistan. Có đúng thế không?*

Jay Veith: Không hẳn vậy. Kẻ thù hoàn toàn khác, trật tự chính trị thế giới đã được định hình lại hoàn toàn, và người ta không thấy thái độ chống chiến tranh gay gắt xảy ra trong chiến tranh [Iraq]. Nếu nhìn rộng hơn ra, tôi cho rằng người ta có thể rút ra sự tương đồng về một cuộc chiến bất khả chiến thắng, v.v., nhưng tôi không cho rằng các viễn kiến lịch sử là tương tự nhau.

Tom Glenn: *Tháng Tư Đen là cuốn sách đầu tiên của một bộ hai tập. Vậy, chủ đề của cuốn sách thứ hai là gì? Bao giờ thì sách được xuất bản?*

Jay Veith: Cuốn thứ hai sẽ đề cập tới các vấn đề chính trị, ngoại giao và kinh tế làm Nam Việt Nam sụp đổ. Cụ thể, sách sẽ thảo luận về các mưu mô ngoại giao trong những ngày cuối khi các quốc gia cố gắng dàn xếp một lệnh ngừng bắn. Ngoài ra, sách sẽ nói tới một câu chuyện có lẽ là bí mật lớn cuối cùng của Chiến Tranh Việt Nam. Còn khi nào nó sẽ được xuất bản thì xin để cho tôi thêm vài năm. Việc nghiên cứu coi như đã xong, tôi chỉ cần tìm thời gian để viết. (Ghi chú: Jay Veith quyết định nghỉ việc vào tháng Năm 2018 để dành toàn thời gian cho sách – TBA)

Tom Glenn: Trong tất cả các yếu tố dẫn đến sự sụp đổ của Nam Việt Nam, điều gì nghiêm trọng nhất? Chúng ta có thể tránh được điều ấy không?

Jay Veith: Đúng, chúng ta có thể tránh được. Nhưng nó đòi hỏi một nỗ lực bền bỉ về ý chí và sự tham gia của người Mỹ, là những yếu tố mà chúng ta sẽ rất khó khăn để duy trì.

Tom Glenn: Nếu tất cả hỏa lực, nhân lực và tài nguyên mà Hoa Kỳ mang đến không thể chiến thắng cuộc chiến chống lại Bắc Việt, tại sao chúng ta nghĩ rằng chỉ riêng Nam Việt Nam có thể làm nổi điều đó? Kế hoạch Việt Nam Hóa (đào tạo và trang bị cho Nam Việt Nam tiếp tục chiến đấu mà không có sự hiện diện của quân đội Hoa Kỳ trên chiến trường) có tác dụng gì không?

Jay Veith: "Việt Nam Hóa" đã có tác dụng. Tuy nhiên, không có tướng lĩnh Hoa Kỳ hay Nam Việt Nam nào tin rằng đất nước này có thể đứng vững nếu không có đầy đủ sự yểm trợ của Không Quân Mỹ. **Lý do đơn giản là vì địa hình Việt Nam, chứ không phải vì sự thiếu ý chí của Nam Việt Nam.** Tôi sẽ trình bày chính xác hơn trong cuốn sách tiếp theo của tôi. Nhìn bên ngoài, tình hình tiếp tế của Bắc Quân có vẻ rất tốt. Nhưng có điều ít ai biết hay hiểu ra, đó không phải là do Trung Cộng và Nga Xô chi viện ào ạt mà là do Bắc Việt đã dốc tất cả kho vũ khí của họ ra. Nói một cách khác, họ đánh xả láng cú chót để giành chiến thắng. Thật không may, lần này họ đã đoán đúng. Tôi chỉ mới phát hiện ra điều này trong khi xem xét một số ấn phẩm mới của Cộng Sản. Cho ông biết trước một chút xíu thôi đấy nhé.

Tom Glenn: Một số người tin rằng nỗ lực chống cộng ở Việt Nam đã bất khả thi ngay từ đầu. Chiến thắng của Bắc Việt [có phải] là đương nhiên không?

Jay Veith: Không đúng. Nếu chúng ta quyết định cắt đường mòn Hồ Chí Minh bằng quân đội Hoa Kỳ, tôi tin rằng chúng ta đã có thể thắng cuộc chiến. Sau khi Hải Quân cắt đứt nguồn tiếp tế trên biển, và nếu chúng ta phong tỏa cảng Sihanoukville (Cambodia), thì "cách mạng" tại Nam Việt Nam không còn nguồn cung cấp nữa, do đó, về căn bản, sẽ thoái hóa thành một cuộc chiến tranh du kích lẻ tẻ, một cuộc chiến mà người miền Nam có thể chống đáng được.

Tom Glenn: Vậy thì với những điều bây giờ chúng ta đã biết, liệu Hoa Kỳ khi đó có nên nhúng tay vào Việt Nam không? Một câu hỏi cực kỳ tế nhị cho anh trả lời đấy.

Jay Veith: Tôi sẽ phải tránh né câu hỏi này bằng cách yêu cầu ông suy nghĩ như sau. Một trăm năm nữa, khi các học giả viết lịch sử của nước Mỹ và thế giới trong thế kỷ 20, chẳng biết họ sẽ định nghĩa cuộc sống Mỹ vào thời kỳ này như thế nào? Họ sẽ nhập chung thời kỳ hậu Đệ Nhị Thế Chiến với một khoảng thời gian dài hơn sau đó, và mô tả thời kỳ đó là một cuộc chiến dài chống lại chủ nghĩa Cộng Sản chăng? Nếu vậy, ai đã thắng cuộc chiến đó? Nếu nhìn từ góc độ lịch sử lâu dài hơn, tôi nghĩ mọi người cuối cùng sẽ đánh giá Việt Nam một cách không thiên vị hơn.

Ghi chú về tác giả **Tom Glenn:**

Tiểu thuyết về Việt Nam của ông có tên "**Last of the Annamese**". Tác phẩm kể câu chuyện của một sĩ quan Quân Lực VNCH và người vợ tận tụy. Cả hai đã cùng tuần tiết tháng Tư 1975. Xoay quanh họ là hình ảnh đau thương của một Nam Việt Nam bị bức tử.

